

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ ТА ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ

Затверджено
наказом ректора ВНУ імені Лесі Українки
від 16 січня 2026 р. № 20з

ІНСТРУКЦІЯ № 100
з охорони праці та безпеки життєдіяльності
навчально-наукової лабораторії
МАНІПУЛЯЦІЙНА. ПЕРЕВ'ЯЗОЧНА.

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція призначена для студентів та персоналу, які працюють у навчально-симуляційній лабораторії. Мета – забезпечення безпеки під час виконання маніпуляцій, запобігання травмам та пошкодженню обладнання.
Лабораторія призначена для відпрацювання до автоматизму техніки виконання медичних маніпуляцій.
- 1.2. До роботи в лабораторії допускаються здобувачі освіти та персонал, які пройшли вступний інструктаж та первинний інструктаж з техніки безпеки, не мають медичних протипоказань, відкритих ран на руках та одягнені у повний комплект санітарного одягу (халат, шапочка, маска, змінне взуття, що піддається дезінфекції. При маніпуляціях з ризиком розбризкування біорідин — захисні окуляри або екран) і ознайомилися з правилами експлуатації специфічних тренажерів.
Студенти повинні дбайливо ставитися до обладнання лабораторії.
- Заборонено виносити обладнання за межі лабораторії без дозволу відповідальної особи.
 - У приміщенні лабораторії забороняється приймати їжу, напої, а також зберігати продукти харчування.
 - Кожен учасник навчального процесу зобов'язаний знати місцезнаходження аптечки першої допомоги та засобів пожежогасіння.
- 1.3. **Учасники занять зобов'язані дотримуватись правил протипожежної безпеки та санітарно-гігієнічних норм.**
- **Пожежна безпека:** Забороняється користуватися джерелами та засобами відкритого вогню, куріння та перешкоджати доступ до вогнегасників та евакуаційних виходів.
 - **Санітарний стан:** Лабораторія є зоною підвищеної чистоти. Вживання їжі та напоїв у робочій зоні заборонено.

2. Підготовка до роботи

- 2.1. Одягти медичний одяг, ретельно вимити та обробити антисептиком руки. Вдягнути засоби індивідуального захисту (медичні рукавички, маски), якщо того вимагає специфіка заняття.
- 2.2. Перевірити стійкість меблів: кушеток процедурних та столів для перев'язок. Переконавшись, що підголовники та фіксатори справні, пошкодження відсутні.
- 2.3. Очистити робочі поверхні та продезінфікувати інструменти.
- 2.4. Перевірити цілісність поверхонь тренажерів та моделей для ін'єкцій. Переконавшись у відсутності витоків імітаційних рідин.
- 2.5. Підготувати робоче місце на столиках для ін'єкцій та столі для забору крові, перевіривши надійність кріплення м'яких елементів.
- 2.6. Увімкнути бактерицидні лампи для попереднього кварцування згідно з графіком (під час роботи людей лампи мають бути вимкнені).
- 2.7. Переконавшись у наявності всіх необхідних матеріалів для маніпуляцій.
- 2.8. Перевірити цілісність манекенів та обладнання.
- 2.9. Звільнити робочу зону від зайвих речей (сумок, верхнього одягу), щоб не створювати перешкод під час відпрацювання практичних навичок.

3. Вимоги безпеки під час роботи. Правила роботи з обладнанням

- 3.1. Виконувати маніпуляції лише під наглядом викладача або відповідальної особи.
- 3.2. Дотримуватись інструкцій виробника для кожного тренажера та столика.
- 3.3. При роботі з кріслом сорбційним та столами для маніпуляцій стежити за надійним закріпленням пацієнта (моделі) та плавним регулюванням висоти.
- 3.4. Використовувати лише для навчальних цілей.
- 3.5. Забороняється застосовувати симулятори як реальні медичні інструменти для лікування пацієнтів.
- 3.6. **Робота з гострими предметами:** використовувати голки, скальпелі та ампули з особливою обережністю. Після використання негайно поміщати їх у контейнери для утилізації (не на столи чи кушетки).
 - не використовувати голки з дефектами;
 - не проводити маніпуляції "на вазі" поза межами столика або стійки медсестри;
 - НЕ використовувати реальні рідини, застосовувати імітаційні матеріали, не справжні хімічні речовини та лише рекомендовані витратні матеріали, щоб не пошкодити штучну «шкіру» моделей;
 - Використовувати лише дозволені типи інструментів, щоб не пошкодити силіконову основу окремих тренажерів;
 - Забороняється спрямовувати інструменти у бік інших учасників.
- 3.7. **Гігієна маніпуляцій:** Усі маніпуляції на тренажерах для в/в, в/м та п/ш ін'єкцій проводити виключно в гумових рукавичках.
 - Забороняється залишати без нагляду інструменти на стійці медсестри.

4. Вимоги безпеки по завершенню роботи

- 4.1. Провести очищення від залишків імітаційних розчинів (крові, ліків) згідно з технічним паспортом виробу, продезінфектувати обладнання, робочі поверхні, кушетки та столики для забору крові сертифікованими розчинами, відповідно до санітарних норм.
- 4.2. Зняти використані рукавички та маски, утилізувати їх у відповідні контейнери. Вимити руки з милом.
- 4.3. Вимкнути освітлення, перевірити, чи зачинені вікна, та здати ключі відповідальній особі.
- 4.4. Перевірити стан обладнання та повідомити про несправності.
- 4.5. Зберігати інструменти та меблі у відведених місцях у чистому стані.
- 4.6. Перевірити комплектність наборів.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях та по пожежній безпеці

- 5.1. **При пораненні голкою або склом:** Негайно припинити роботу, видавити кров з рани, промити проточною водою, обробити антисептиком та накласти пластр. Повідомити викладача.
- 5.2. **При розливі імітаційної рідини:** Негайно витерти поверхню, використовуючи поглинаючі серветки, та провести дезінфекцію місця розливу.
- 5.3. **При несправності меблів:** Якщо підголовник кушетки або механізм столу вийшов з ладу, припинити експлуатацію та зробити помітку про несправність.
- 5.4. **При виникненні пожежі:** Припинити роботу, знеструмити електроприлади, викликати пожежну службу за номером «101» та розпочати евакуацію.
- 5.4.1. Відповідальність за пожежну безпеку несе старший лаборант, викладач, який проводить заняття в лабораторії.
- 5.5. **В лабораторії необхідно дотримуватись таких правил:**
 - 5.5.1. Слідкувати за справністю приладів, навчальної апаратури, обладнання і вживати негайні заходи щодо виправлення виявлених несправностей;
 - 5.5.2. Слідкувати за проведенням прибирання робочих місць після закінчення занять, відключенням електромережі, що живить апаратуру;
 - 5.5.3. Забезпечити належне утримання і постійну готовність до дії засобів гасіння вогню, зв'язку, сигналізації;
 - 5.5.4. Вміти користуватися первинними засобами гасіння вогню.

У ВИПАДКУ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖІ КЕРІВНИК ЗАНЯТТЯ ПОВИНЕН

- Викликати пожежну службу за телефоном 101, забезпечити зустріч пожежної машини, вказати підйомні шляхи;
- Приступити до ліквідації пожежі всіма засобами, що є в аудиторії;
- Відключити напругу від лабораторії;
- Забезпечити безпечну евакуацію студентів з лабораторії;

Повідомити про пожежу керівника кафедри та коменданта корпусу.

Пам'ятка студенту

5 головних правил безпеки у лабораторії:

1. **Завжди працюй у рукавичках**
При роботі з симуляторами та моделями використовуй одноразові рукавички.
2. **Дезінфекція після занять**
Усе обладнання (моделі, тренажери, апарати) обробляй антисептичними засобами після використання.
3. **Слідкуй за чистотою приміщення**
Лабораторія має провітрюватися та прибиратися щодня. Їжа та напої заборонені.
4. **Дотримуйся протипожежних правил**
Не користуйся відкритим вогнем чи нагрівальними приладами. Знай місце розташування вогнегасника та план евакуації.
5. **Повідомляй про небезпеку**
У разі несправності обладнання чи нещасного випадку негайно звертайся до викладача.

РОЗРОБИВ:

Старший лаборант

Олеся ПОТАПЧУК

УЗГОДЖЕНО:

Начальник відділу
охорони праці

Микола НЕГОДЮК

Декан медичного
факультету

Ярослав СТЕПАНЮК

Завідувач кафедри

Микола ГАЛЕЙ